

Arkivsak

25/12882-2

Saksbehandler

Anna Karpych

Saksgang

Råd for personer med

funksjonsnedsettelse

Ungdomsrådet

Hovedutvalg for utdanning

Fylkesutvalget

Fylkestinget

Møtedato

01.06.2026

01.06.2026

02.06.2026

09.06.2026

16.06.2026

Retningslinjer for utlån og utleie av skolelokaler i Vestfold fylkeskommune

Innstilling fra fylkesdirektøren

Retningslinjer for utlån og utleie av skolelokaler i Vestfold fylkeskommune vedtas som foreslått i saksutredningen, med vedlegg.

Sammendrag

Saken gjelder vedtak av felles retningslinjer for utlån og utleie av skolelokaler i Vestfold fylkeskommune. Retningslinjene skal sikre forutsigbar, helhetlig og forsvarlig praksis, samtidig som fylkeskommunen legger til rette for frivillighet, offentlig virksomhet og annet samfunnsnyttig engasjement utenom ordinær skoletid.

Retningslinjene bygger på tidligere politiske vedtak, herunder prinsipper om gratis bruk for frivillige organisasjoner med fokus på barne- og ungdomsarbeid og organisasjoner som driver med voksenopplæring. Retningslinjene tydeliggjør ansvar, prioritering, sikkerhet og hensyn til skolens kjernevirksomhet.

Det foreslås at retningslinjene trer i kraft fra 1. august 2026.

Bakgrunn og saksgang

Manglende felles retningslinjer for utlån og utleie av skolelokaler har vist at det er behov for en mer enhetlig praksis i Vestfold fylkeskommune.

Fylkestinget vedtok i 2008 sak 49/08 *Bruk av fylkeskommunens bygninger etter selvkostprinsippet*, der det ble fastsatt at skolelokaler skal stilles gratis til disposisjon for

organisasjoner som har rett til dette etter voksenopplæringsloven, og at øvrige lag, foreninger og ikke-kommersielle organisasjoner leier etter selvkostprinsippet.

I 2021 vedtok fylkestinget sak 183/21 *Frivillighet i Vestfold og Telemark*. I tilhørende temadokument fremgår det i punkt 5.6 *Tilgang til arenaer* at frivilligheten er avhengig av egnede lokaler. Det fremgår at videregående skoler, herunder idrettsanlegg og øvrige lokaler, kan benyttes av frivillige organisasjoner når dette ikke er til hinder for fylkeskommunens virksomhet. De foreslåtte retningslinjene legger til grunn at lokaler skal stilles gratis til disposisjon for frivillige organisasjoner med vekt på barne- og ungdomsarbeid og for organisasjoner som driver med voksenopplæring.

Saken fremmes for ungdomsrådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse for uttalelse. Hovedutvalg for utdanning innstiller til fylkesutvalget. Fylkesutvalget innstiller til fylkestinget som fatter endelig vedtak.

Saksopplysninger

Innledning og formål. Vestfold fylkeskommune disponerer skolebygg med klasserom, gymsaler, auditorier og øvrige rom som i hovedsak benyttes i ordinær skoletid. Utenom skoletiden representerer skolelokalene en viktig ressurs for lokalsamfunnene, frivillige organisasjoner, voksenopplæring, offentlige og andre aktører.

Formålet med retningslinjene er å sikre en enhetlig, forutsigbar og forsvarlig praksis for utlån og utleie av fylkeskommunale skolelokaler. Retningslinjene skal balansere hensynet til skolens kjernevirksomhet med fylkeskommunens rolle som tilrettelegger for aktivitet, deltakelse og samfunnsengasjement. Samtidig skal retningslinjene bidra til god eiendomsforvaltning, ivareta sikkerhet og tydeliggjøre ansvar.

Begrepsavklaring. Det skilles mellom utlån og utleie av fylkeskommunale skolelokaler. Med *utlån* menes at skolelokaler stilles til disposisjon vederlagsfritt, eller mot et beløp som ikke overstiger de faktiske renholdskostnadene knyttet til utleieforholdet. Med *utleie* menes leie av skolelokaler til en pris som overstiger de faktiske renholdskostnadene knyttet til utleieforholdet.

Virkeområde. Retningslinjene gjelder for skolelokaler som eies av Vestfold fylkeskommune. De regulerer bruk utenom ordinær undervisning og skoleaktivitet, og gjelder ikke aktiviteter som inngår i skolens faste drift, undervisning eller skoleadministrative oppgaver.

Lokaler kan kun lånes eller leies ut dersom bruken:

- ikke er i strid med norsk lov eller forskrift
- ikke kommer i konflikt med skolens verdigrunnlag, formål eller omdømme
- ikke medfører uforholdsmessig risiko for bygninger, inventar eller personer

Hvem kan gis tilgang til skolelokaler. Retningslinjene skiller mellom ulike typer aktører, slik det fremgår av tabellen 1.

Tabell 1. Kategorier av aktører som kan gis utlån eller utleie av skolelokaler

Vederlagsfritt utlån	Utlån mot et beløp som ikke overstiger de faktiske renholdskostnadene knyttet til utleieforholdet	Utleie
1. Studieforbund godkjent etter voksenopplæringsloven, jf. forskrift om studieforbund godkjent av Kunnskapsdepartementet og forskrift om studieforbund godkjent av Kultur- og likestillingsdepartementet 2. Frivillige organisasjoner med fokus på barne- og ungdomsarbeid	Andre frivillige organisasjoner, foreninger og lag	1. Kommunal og statlig virksomhet i Vestfold, med unntak av offentlige virksomheter organisert som selskaper 2. Politiske partier med lokal tilknytning til Vestfold 3. Kommersielle aktører

Kommersielle aktører gis som hovedregel ikke tilgang til skolelokaler, med mindre særlige grunner foreligger og bruken vurderes å være i tråd med fylkeskommunens interesser.

I tillegg kan utlån av skolelokaler til skolens ansatte i unntakstilfeller tillates, forutsatt at dette skjer i tråd med gjeldende regelverk.

Selv om skolelokaler kan stilles til disposisjon vederlagsfritt, skal bruken skje på en måte som ikke medfører behov for ekstraordinær renhold. Dersom slikt behov oppstår som følge av bruken, kan dokumenterte kostnader kreves refundert.

Prioritering. Tabell 1 angir prioritering av aktører. Prioriteringen gjelder både horisontalt og vertikalt, slik at kategorier som er plassert til venstre og øverst har høyere prioritet enn kategorier plassert til høyre eller lenger ned i tabellen. Ved samtidige søknader om utlån eller utleie skal rektor ved den enkelte skole prioritere søknadene i tråd med denne rekkefølgen, slik at aktører med rett til vederlagsfritt utlån gis forrang, deretter aktører som kan gis utlån mot et beløp som ikke overstiger de faktiske renholdskostnadene knyttet til utleieforholdet, og til slutt søknader som gjelder utleie.

Tidsmessige og praktiske rammer. Utlån og utleie skal som hovedregel skje utenom ordinær skoletid, og skal ikke være til hinder for undervisning, eksamen, vedlikehold eller planlagte skolearrangementer. Skolen kan avslå eller trekke tilbake tillatelse dersom forutsetningene for utlån eller leie ikke lenger er til stede.

Overnatting i skolelokale. Utlån og utleie av skolelokaler til overnatting omfatter overnatting i lokaler som ikke er beregnet for dette formålet. Bruk av skolelokaler til overnatting forutsetter godkjenning fra byggeier.

Slike aktiviteter stiller strenge krav til brannsikkerhet, tilsyn, ansvar og beredskap. Før lokaler kan benyttes til overnatting, må det foreligge dokumentasjon på at krav til brannsikkerhet er oppfylt.

Omfang på utlån og utleie. Utlån av fylkeskommunale skolelokaler er ikke begrenset av faste prosentgrenser, men kan skje så lenge det er i tråd med retningslinjene og ikke går på bekostning av skolenes ordinære drift.

Utleie til pris som overstiger renholdskostnader knyttet til utleieforholdet gir som hovedregel ikke rett til MVA-kompensasjon. Begrenset utleie, inntil 5 prosent av lokalets samlede brukstid, innebærer imidlertid forenklete krav til fordeling av kostnader. Ved avgiftspliktig utleie kan fylkeskommunen, innenfor gjeldende regelverk, få fradrag for merverdiavgift basert på den andelen av kostnadene som knytter seg til utleid tid.

Ansvar og sikkerhet. Den som låner eller leier lokaler har ansvar for at bruken skjer i tråd med avtale, gjeldende regelverk og skolens ordensregler. Dette inkluderer blant annet ansvar for å utvise aktsomhet og hindre skader på bygg og inventar og følge gjeldende brann-, helse- og sikkerhetsrutiner.

Søknad og kansellering. Søknad om utlån eller utleie av skolelokaler skal skje digitalt via skolens søknadsskjema og inngis av person med fullmakt til å forplikte låne- eller leietaker. Søknader bør fremmes i god tid, og bruk av lokaler skal som hovedregel reguleres gjennom skriftlig avtale. Skolen kan avlyse innvilget utlån eller utleie ved saklig grunn, uten krav på kompensasjon.

Lokale ordensreglement og rutiner for utlån og utleie av skolelokaler. Den enkelte skole skal ha egne ordensreglement og rutiner for utlån og utleie, i samsvar med de overordnede retningslinjene, for å sikre forsvarlig og trygg bruk av skolelokalene.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

De foreslåtte retningslinjene innebærer at utlån av skolelokaler medfører løpende kostnader for skolene, blant annet knyttet til renhold (ved vederlagsfritt utlån), energi, slitasje og administrativ oppfølging. Dette kan medføre økonomisk belastning for den enkelte skole. Det kan være hensiktsmessig å vurdere mulige kompensasjonsordninger eller justeringer i rammebetingelsene, slik at utlån av skolelokaler ikke går på bekostning av skolens ordinære drift.

Siden retningslinjene åpner for overnatting i skolelokaler, vurderes det å være behov for brannteknisk vurdering ved alle videregående skoler. En brannrådgiver estimeres å bruke i gjennomsnitt ca. 30 timer per skole for å utarbeide en brannrapport, med en kostnad på ca. 40 000 kr (ekskl. MVA) per skole. Disse kostnadene forutsettes dekket innenfor eksisterende budsjettammer i seksjon for eiendom.

Administrativt gir retningslinjene tydeligere rammer for utlån og utleie av skolelokaler, og forventes å bidra til mer ensartet praksis på tvers av skolene, samt redusert behov for ad hoc-vurderinger. Ordningen innebærer likevel fortsatt noe administrativt arbeid lokalt ved skolene, knyttet til søknadsbehandling, avtaleinngåelse og oppfølging av brukere.

Juridisk er retningslinjene utformet i samsvar med gjeldende regelverk, herunder voksenopplæringsloven, regelverk for merverdiavgift og aktuelle krav til helse, miljø og sikkerhet. Gjennom klare avgrensninger, ansvarsplassering og formaliserte prosesser bidrar retningslinjene til å redusere fylkeskommunens juridiske risiko.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Saken støtter opp under FNs bærekraftsmål 3 «God helse og livskvalitet», 4 «God utdanning» og 17 «Samarbeid for å nå målene».

Konsekvenser for CRPD

Saken har betydning for personer med funksjonsnedsettelse, ettersom tilgang til egnede, tilgjengelige og trygge lokaler er en forutsetning for deltakelse i frivillighet, voksenopplæring og samfunnsliv. Retningslinjene legger til rette for bruk av skolelokaler for frivillige organisasjoner, foreninger, lag og andre aktører, forutsatt at krav til sikkerhet, tilgjengelighet og universell utforming ivaretas. Dette er i tråd med CRPDs mål om likeverdig deltakelse og tilgjengelige samfunnsarenaer.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer at de foreslåtte retningslinjene gir et nødvendig og tydelig rammeverk for utlån og utleie av fylkeskommunale skolelokaler.

Frivilligheten spiller en viktig rolle i samfunnet, og tilgang til egnede arenaer er avgjørende for lokalt engasjement, inkludering og aktivitet. Retningslinjene bidrar til å balansere hensynet til skolens kjernevirksomhet med fylkeskommunens mål om samarbeid med frivilligheten og offentlig sektor. Samtidig sikrer retningslinjene klare rammer for sikkerhet og ansvar.

Konklusjon/anbefaling

Retningslinjer for utlån og utleie av skolelokaler i Vestfold fylkeskommune vedtas slik de fremgår i saksutredningen og vedlegg . Retningslinjene trer i kraft fra 1. august 2026.

Vedlegg:

Vedlegg. Retningslinjer for utlån og utleie av skolelokaler i Vestfold fylkeskommune